

**Ж.М. Чабаненко, Дніпропетровський національний університет,
Т.Ю. Загорельська, Донецький національний університет**

ПОСИЛЕННЯ КОНЦЕНТРАЦІЇ ФІНАНСОВОГО КАПІТАЛУ ЗА РАХУНОК СТВОРЕННЯ СПІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Відповідно до дії Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО-31) найбільш поширені три варіанти спільної діяльності:

- 1) операції, які спільно контролюються;
- 2) активи, які спільно контролюються;
- 3) суб'єкти господарювання, які спільно контролюються.

При цьому заслуговують на особливу увагу перші два варіанти спільної діяльності без створення юридичної особи.

В Україні спільна діяльність з виробництва та реалізації конкретної продукції найчастіше здійснюється шляхом об'єднання не тільки основних, але й оборотних засобів, зокрема грошових коштів, що знаходяться під спільним контролем учасників договору. При цьому кожен із них здійснює повний контроль спільної діяльності, а не окремих операцій або активів. Така форма концентрації фінансового капіталу у формі спільного підприємства може здійснюватися як зі створенням юридичної особи, так і без неї.

Для концентрації фінансового капіталу більш високого рівня в металургійній та металообробній галузях доцільніше організувати спільні підприємства шляхом створення юридичної особи. Це дозволяє більш прискорено накопичувати капітал, необхідний для здійснення технічної реконструкції та оновлення основних виробничих засобів. Крім того, така організація спільного підприємства дозволяє сьогодні додатково залучити капітал іноземних інвесторів. Так, після введення в Україні законодавчої норми, яка дозволила збільшити частку іноземного капіталу в статутному фонді спільних підприємств, створених як юридична особа, значно посилилася привабливість вітчизняних підприємств для зарубіжних інвесторів. При цьому підприємства мають можливість збільшувати прибуток, посилювати фінансову безпеку та накопичувати кошти для проведення соціальних заходів. Відповідно до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" грошові кошти або внески майном до статутного капіталу, що надходять до спільного підприємства, не входять до складу валового доходу, а вартість внесків у вигляді основних засобів підлягає амортизації, що також зменшує оподаткований прибуток спільної діяльності.

Водночас погіршує привабливість об'єднання капіталів в діяльності спільних підприємств порядок застосування податку на додану вар-

тість відповідно до ст. 3. Закону України про ПДВ, тому що операції про передачу основних засобів, товарів, робіт, послуг на баланс спільного підприємства трактуються як поставка товарів, а тому підлягають оподаткуванню ПДВ.

У зарубіжній практиці отримані збитки від фінансової інвестиції в асоційоване підприємство без створення юридичної особи належать до “збитків від участі в капіталі” та зменшують суму прибутку до оподаткування, а відповідно до податкового законодавства в Україні, збитки від участі в капіталі не входять до складу “валових витрат”.

Посилення концентрації фінансового капіталу при реалізації довгострокових комерційних проектів, особливо в депресивних регіонах та галузях господарювання, зокрема комунальному господарстві, доцільніше здійснювати за рахунок організації спільного підприємства без створення юридичної особи. Ця форма здійснення спільної діяльності підприємства дозволяє посилювати фінансовий контроль витрат економічних ресурсів під час реалізації таких проектів, тому що ресурси кожного учасника договору залишаються в його власності, а прибуток підлягає розподілу між учасниками.

Отже, вибір, відповідно до умов господарювання форми створення спільного підприємства, дозволить посилити концентрацію фінансового капіталу для ведення господарської діяльності та підвищити ефективність діяльності господарюючих суб'єктів.